

במדבר רבה פרשה יט
 פ' יד יד המה מי מריבה מכאן אתה למד שמקדם היה מתוקן שיענש משה על המים ראה מה
 כתיב (בראשית יד) וישבו ויבאו אל עין משפט היא קדש ויכו את כל שדה העמלקי
 וגם את האמורי היושב בחצצן תמר עין משפטו של משה המה מי מריבה משל לבן
 מלכים שנטל אבן וסימא את עינו והיה אביו אומר על כל אבן זהו שסימא עינו של
 בני לכך נאמר המה מי מריבה.

מגילה דף יג:
 הפיל פור הוא הגורל, תנא כיון שנפל פור בחדש אדר שמח שמחה גדולה, אמר נפל לי
 פור בירח שמת בו משה. ולא היה יודע שבשבעה באדר מת ובשבעה באדר נולד.

תנחומא - חקת סימן טו

פ' א (טו) ויאמר ה' אל משה ואל אהרן בהר ההר וגו' יאסף אהרן אל עמיו מלמד
 שמודיעין לצדיקים יום מיתתן כדי שיורישו את כתרן לבניהם, ומפני מה לא מת
 אהרן כמה שמתה מרים ולא נתעסק בו בריה אלא נאמר למשה יאסף אהרן, מלה"ד
 למלך שהיו לו שני קתוליקין ולא היו עושין דבר בלא דעת המלך, היה לאחד מהן
 חלוק יפה אצל המלך והיה המלך צריך לו, אמר המלך אע"פ שהוא ברשותי איני
 לובש חלוק עד שאני מודיעו, אף כאן אמר הקב"ה הללו שני צדיקים לא עשו דבר
 חוץ מדעתי ועכשיו שאני מסלקן איני מסלקן עד שאודיעם, לכך נאמר יאסף אהרן
 אמר לו משה רבוני הניח אותו אצל בני ראובן ובני גד, א"ל אשר נתתי לבני
 ישראל מיתתו מעכבת מתנת ארץ ישראל רצונך שלא ימות ולא יכנסו ישראל לארץ,
 לכך נאמר אשר נתתי לבני ישראל.

במדבר רבה פרשה יט פ' ו
 ויקחו אליך פרה אדומה א"ר יוסי ברבי חנינא אמר לו הקב"ה למשה לך אני מגלה טעם פרה
 אבל לאחר חקה דאמר רב הונא כתיב (תהלים עה) כי אקח מועד אני מישרים אשפוט

תנחומא - חקת סימן פ' א
 לא השיבו, באותה שעה נתכרכמו פניו של משה כיון שהגיע לפרשת פרה אדומה א"ל הקב"ה
 למשה אותה מדה שאמרתי לך אמור אל הכהנים ואמרת לי אם נטמא במה תהא כפרתו ולא
 השיבותיך וגו'

תנחומא - חקת סימן ח

פ' א (ח) אמר רבי יוסי בר חנינא רמזו שכל הפרות בטלות ושלך קיימת, רבי אחא בשם רבי
 יוסי בר חנינא אמר בשעה שעלה משה למרום שמע קולו של הקב"ה יושב ועוסק בפרשת פרה
 אדומה הלכה בשם אומרה רבי אלעזר בני אומר עגלה בת שנתה ופרה בת שתיים, אמר משה
 לפניו רבש"ע העליונים ותחתונים שלך הן ואתה אומר הלכה בשמו של בשר ודם, א"ל
 צדיק אחד עתיד לעמוד בעולמי ועתיד לפתוח בפרשת פרה אדומה תחלה רבי אליעזר
 אומר עגלה בת שנתה ופרה בת שתיים, אמר לפניו רבון העולמים יהי רצון שיהא מחלצי
 א"ל חייך שהוא מחלצך הה"ד ושם האחד אליעזר (שמות יח) ושם אותו המיוחד אליעזר
 אמר רבי איבו מלה"ד לבן שפחה שטנף פלטרין של מלך אמר המלך תבוא אמו ותקנה את
 הצואה, כך אמר הקב"ה תבא פרה ותכפר על מעשה העגל.

פסיקתא דרב כהנא פרשה ד

פ' טו ד"א מי כהחכם (קהלת ח א), זה משה, דכת' ביה עיר גבורים עלה חכם (משלי כא
 כב). ומי יודע פשר דבר (קהלת שם), שפירש תורה לישראל. חכמת אדם תאיר פניו
 (שם), ר' מאני דשאב ר' יהושע דסכנין בשם ר' לוי, על כל דבר ודבר שהיה
 הקב"ה או למשה היה או' לו טומאתו וטהרתו, וכיון שהגיע לפרשת אמור אל
 הכהנים וגו' (ויקרא כא א), אמר לפניו, רבון העולמים ואם נטמא במה היא

טהרתו, ולא השיבו. באותה שעה ניתכרכמו פניו של רבינו משה, הד' היא דכת' ועוז פניו ישונא (קהלת שם), וכיון שהגיע לפרשה של פרה א' לו הקב"ה, משה אותה האמירה שאמרתי לך אמור אל הכהנים וג' (ויקרא שם) ואמרת לפניי רבון העולמים ואם נטמא במה היא טהרתו ולא השיבותיך, אלא זו היא טהרתו, ולקחו לטמא מעפר וג' (במדבר יט יז), איזו היא, זאת חוקת התורה (שם יט ב).

רמב"ם הל' תמורה פרק ד
הלכה יג אע"פ שכל חוקי התורה גזירות הם כמו שביארנו בסוף מעילה, ראוי להתבונן בהן וכל מה שאתה יכול ליתן לו טעם תן לו טעם, הרי אמרו חכמים הראשונים שהמלך שלמה הבין רוב הטעמים של כל חוקי התורה...ורוב דיני התורה אינן אלא עצות מרחוק מגדול העצה לתקן הדעות וליישר כל המעשים,
וכן הוא אומר הלא כתבתי לך שלישים במועצות ודעת, להודיעך קושט אמרי אמת להשיב אמרים אמת לשולחך.

רמב"ם הל' מעילה פרק ח
לכה ח ראוי לאדם להתבונן במשפטי התורה הקדושה ולידע סוף ענינים כפי כחו, ודבר שלא ימצא לו טעם ולא ידע לו עילה אל יהי קל בעיניו ולא יהירוס לעלות אל ה' פן יפרוץ בו, ולא תהא מחשבתו בו כמחשבתו בשאר דברי החול. בוא וראה כמה החמירה תורה במעילה, ומה אם עצים ואבנים ועפר ואפר כיון שנקרא שם אדון העולם עליהם בדברים בלבד נתקדשו וכל הנוהג בהן מנהג חול מעל בה ואפילו היה שוגג צריך כפרה, קל וחומר למצוה שחקק לנו הקב"ה שלא יבעט האדם בהן מפני שלא ידע טעמן, ולא יחפה דברים אשר לא כן על השם ולא יחשוב בהן מחשבתו כדברי החול, הרי נאמר בתורה ושמרתם את כל חקותי ואת כל משפטי ועשיתם אותם, אמרו חכמים ליתן שמירה ועשייה לחוקים כמשפטים, והעשייה ידועה והיא שיעשה החוקים, והשמירה שיזהר בהן ולא ידמה שהן פחותין מן המשפטים, והמשפטים הן המצוות שטעמן גלוי וטובת עשייתן בעולם הזה ידועה כגון איסור גזל ושפיכות דמים וכיבוד אב ואם, והחוקים הן המצוות שאין טעמן ידוע, אמרו חכמים חוקים חקתי לך ואין לך רשות להרהר בהן, ויצרו של אדם נוקפו בהן ואומות העולם משיבין עליהן כגון איסור בשר חזיר ובשר בחלב ועגלה ערופה ופרה אדומה ושעיר המשתלח, וכמה היה דוד המלך מצטער מן המינים ומן העכו"ם שהיו משיבין על החקים, וכל זמן שהיו רודפין אותו בתשובות השקר שעורכין לפי קוצר דעת האדם היה מוסיף דביקות בתורה, שנאמר טפלו עלי שקר זדים אני בכל לב אצור פקודיך, ונאמר שם בענין כל מצותיך אמונה שקר רדפוני עזרני... שבעשיית החוקים והמשפטים זוכין הישרים לחיי העולם הבא, והקדימה תורה ציווי על החוקים, שנאמר ושמרתם את חקותי ואת משפטי אשר יעשה אותם האדם וחי בהם.

במדבר רבה פרשה יט

פ' יא יא יען לא האמנתם בי וגו' זה שאמר הכתוב (קהלת ח) יש הבל אשר נעשה על הארץ אשר יש צדיקים אשר מגיע אליהם כמעשה הרשעים ויש רשעים שמגיע אליהם כמעשה הצדיקים אמרתי שגם זה הבל, את מוצא כשקלל את הנחש ואמר לו ארור אתה וגו' לא הניחו לטעון כלום שהיה לנחש לומר לפני הקב"ה אתה אמרת לאדם לא תאכל ואני אמרתי לו אכול מה אתה מקללני לא הניחו לטעון כלום ואהרן היה לו לומר לא עברתי על דבריך למה אני מת.

שבת דף נה:

אמרו מלאכי השרת לפני הקדוש ברוך הוא רבונו של עולם, מפני מה קנסת מיתה על אדם הראשון אמר להם מצוה קלה צויתיו ועבר עליה. אמרו לו והלא משה ואהרן שקיימו כל התורה כולה ומתו אמר להם {קהלת ט} מקרה אחד לצדיק ולרשע לטוב וגו'.

תנחומא - חקת סימן כא
 פ' א על פני הישימון שמשם יצא התורה לכל ישראל, דבר אחר ומדבר מתנה אמר
 משה **רבש"ע אחר כל הנסים שעשית להם אני מת מתחת ידיהם, מן המדבר נתן להם את**
התורה שנאמר ומדבר מתנה וע"י נחלו אותה שנאמר וממתנה נחליאל, ומשנחלו
אותה גזרת עלי מיתה ומנחליאל במות בא מות, ומבמות הגיא אשר בשדה מואב וגו'
זו קבורה שנאמר (דברים לד) ויקבור אותו בגיא בארץ מואב, זהו שאמר איוב אשר
לא נשא פני שרים ולא נכר שוע לפני דל כי מעשה ידיו כלם (איוב לד) ונשקפה
על פני הישימון זה לענין באר שבת עמהם עד שנגנזה לתוך ימה של טבריה והעומד
על פני הישימון רואה בתוך הים כמלא פי תנור והוא הבאר הנשקף על פני
הישימון.

במדבר רבה פרשה יט
 פ' יד יד המה מי מריבה מכאן אתה למד שמקדם היה מתוקן שיענש משה על המים ראה מה
 כתיב (בראשית יד) וישבו ויבאו אל עין משפט היא קדש ויכו את כל שדה העמלקי
 וגם את האמורי היושב בחצצן תמר עין משפטו של משה המה מי מריבה משל לבן
 מלכים שנטל אבן וסימא את עינו והיה אביו אומר על כל אבן זהו שסימא עינו של
 בני לכך נאמר המה מי מריבה.

פ' טו טו וישלח משה מלאכים כה אמר אחיך ישראל זה שאמר הכתוב (תהלים טו) לא רגל
 על לשונו לא עשה לרעהו רעה וחרפה לא נשא על קרובו בנוהג שבעולם אדם עושה
 בפרקמטיא עם חבריו והקפידו פורש ממנו ואינו רוצה לראותו ומשה אע"פ שנענש
 על ידי ישראל שנא' (שם קו) ויקציפו על מי מריבה וירע למשה לא פרק משאן
 מעליו אלא וישלח מלאכים, אתה ידעת את כל התלאה אשר מצאתנו אמרו לו אתה
 ידעת כשאמר הקב"ה (בראשית טו) ידוע תדע כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם
 ועבדום וענו אותם ארבע מאות שנה אנו נשתעבדנו ואתה בן חורין וירדו אבותינו
 על אותו עינוי משל לשני אחין שיצא שטר חוב על זקניהם פרע אותו אחד מהם
 לימים התחיל לשאול חפץ מאחיו אמר לו אתה יודע שאותו חוב על שנינו ואני הוא
 שפרעתינו אל תחזירני מן חפצי שאני שואל, וירדו אבותינו מצרימה מה טיבן של
 אבות כאן שנאמר וירעו לנו מצרים ולאבותינו שכל זמן שישראל בצרה אף הן בצרה
 נעברה נא בארץ וגו' מי באר מי בורות היה צריך לומר למדך תורה ד"א שההולך
 לארץ שאינו שלו ויש בידו צורכו לא יאכל ממה שבידו אלא שלו יהא מונח ויקנה
 מן החנוני בשביל להנותו כך אמר לו משה הבאר עמנו ומן אנו אוכלין לא תאמר
 שאנו מטריחין עליך שכר אתה עושה לעצמך כך אמר הקב"ה למשה (דברים ב) אכל
 תשברו מאתם בכסף אמר להם משה התירו לכם כיסכם שלא יאמרו עבדים היו עניי
 הם הראו להם עושרכם וידעו שלא הפסדתם בשעבוד (בראשית טו) ואחרי כן יצאו
 ברכוש גדול וידעו שאין אתם חסרים כלום ולא משלכם אתם נותנים שנא' (דברים
 ב) כי ה' אלהיך ברכך זה ארבעים שנה ה' אלהיך עמך לא חסרת דבר, דרך המלך
 נלך שאנו חוסמין את בהמתנו לא נטה ימין ושמאל זה קשה מכולם שאמרו לו בכל
 סביבותינו יש לנו רשות להרוג ולבזז אבל בגבלך לא נטה ימין ושמאל ויאמר
 אליו אדום לא תעבר בי זש"ה (תהלים קכ) אני שלום וכי אדבר המה למלחמה ומנין
 שכך אמר לו הקב"ה שאין מניחים אתכם לעבור ולא הכל מהם שאני הוא שרוצה שנא'
 (דברים ב) אל תתגר בם כי לא אתן לכם מארצם וכתוב וימאן אדום נתון את ישראל
 ואח"כ שלחו אל מלך מואב ולא אבה אע"פ שאינו מפורש כאן הרי מפורש בשופטים
 מלמד שהכל ברוה"ק שלא היה בכולן קל מיפתח והוא פירש שנא' וישלח ישראל
 מלאכים אל מלך אדום לאמר אעברה נא בארץך ולא שמע מלך אדום וגם אל מלך מואב
 שלח ולא אבה משה רמז כאשר עשו לי בני עשו היושבים בשעיר.

בבא בתרא דף קנח:
 וטעמא מאי אמר אביי הואיל והוחזקה נחלה באותו שבט. אמר לו בן עזאי על
 החלוקין אנו מצטערין וכו'. אמר ר' שמלאי, עדא אמרה בן עזאי תלמיד חבר דרבי עקיבא הוה,